

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 6177/2020
11.03.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из села ..., Општина ..., чији је пуномоћник Горан Тодоровић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Милорад Бекчић, адвокат из ..., ради измене одлуке о вршењу родитељског права, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 273/20 од 25.08.2020. године, у седници одржаној 11.03.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 273/20 од 25.08.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крушевцу П2 207/19 од 05.02.2020. године, првим ставом изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца да се измени одлука о вршењу родитељског права из пресуде Основног суда у Брусу П2 24/15 од 08.06.2016. године, на тај начин што би се вршење родитељског права над малолетним ВВ, рођеним године, ГГ, рођеном године и ДД, рођеном године, поверило оцу, АА на самостално вршење родитељског права, као неоснован. Другим ставом изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца да се наложи туженој и сваком трећем лицу код кога се малолетни ВВ, ГГ и ДД затекну, да одмах по пријему пресуде исте преда оцу, овде тужиоцу, као неоснован. Трећим ставом изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца да се уреде лични односи мајке, ББ, овде тужене и малолетне деце ВВ, ГГ и ДД, на тај начин што би се виђање одвијало сваког првог до трећег викенда у месецу, почев од петка у 19,00 сати до недеље у 17,00 сати, за време зимског распуста у непрекидном трајању од седам дана и за време летњег распуста у непрекидном трајању од 15 дана, с тим што ће се предаја и преузимање малолетне деце вршити испред стамбеног објекта у ком тужилац станује, као неоснован. Четвртим ставом изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца, да се наложи туженој да на име свог доприноса за издржавање малолетне деце ВВ, ГГ и ДД плаћа месечно по 10.000,00 динара за свако малолетно дете, што укупно износи 30.000,00 динара месечно, на руке законском заступнику малолетне деце оцу, од 01. до 05. у месецу за текући месец, почев од предаје малолетне

деце, све док постоји потреба за издржавањем мал. деце или док ова одлука не буде измењена одлуком овог суда, споразумом странака или одлуком другог државног органа, као неоснован. Петим ставом изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 273/20 од 25.08.2020. године, одбијене су као неосноване жалбе тужиоца и тужене и првостепена пресуда потврђена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане одлуке у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11, 49/2013-УС, 74/2013-УС, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. У поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог Закона, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП у вези члана 7. и 261. ЗПП, на коју се ревизијом указује. Указивање тужиоца на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, није било предмет оцене овог суда, будући да се ради о повредама које се не могу сматрати ревизијским разлогом у смислу одредбе члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су закључиле брак дана 05.06.2011. године у којем су добили троје заједничке малолетне деце, и то: мал. ВВ, рођеног године и ћерке ..., ГГ и ДД, рођене године. Пресудом Основног суда у Брусу П2 24/15 од 08.06.2015. године, разведен је брак парничних странака и одређено да ће родитељско право над малолетном децом самостално вршити мајка ББ, овде тужилац, уређен је начин одржавања личних односа између оца, овде тужилац и малолетне деце тако што ће отац децу преузимати од мајке, испред њене куће у ..., сваког другог викенда у месецу, почев од петка од 18,00 часова до недеље у 18,00 часова и потом их враћати на исти начин и преузимати их на други дан Божића, другог дана Васкрса, као и на дане крсне славе 08. маја и 31. октобра, те за време рођендана деце и оца, почев од 10,00 часова када ће их преузимати испред куће мајке и враћати их у 18,00 часова. Истом пресудом, тужени је обавезан да на име доприноса за издржавање малолетне деце плаћа месечне износе, ближе наведене у тој пресуди. Према извештају Центра за социјални рад у Брусу од 06.06.2019. године, тужилац је обезбедио оптималне услове за живот и поседује личне капацитете да се стара о малолетној деци, зрела је личност и потпуно посвећен деци, уз решеност да им омогући да користе све што је на располагању да постану сигурнији у себе и да им живот буде стабилнији, и констатовано је да је тужилац способан да преузме бригу о деци. Према извештају Центра за социјални рад у Крушевцу од 11.07.2019. године, након обављеног разговора са тужиљом и малолетном децом, а непосредним увидом на терену због нарушене родитељске комуникације, деци је неопходно обезбедити мирно и стабилно окружење, као и доступност садржаја који су примерени њиховом узрасту и интересовању, као и да је мајка, овде тужена, у својој родитељској улози одговорна, доследна и поседује капацитете за задовољење свих потреба малолетне деце. У закључку о усаглашавању мишљења месно надлежних центара за социјални рад од

19.08.2019. године, стамбено-материјални услови у обе породице су задовољавајући, пружају базу за задовољење свих развојних потреба деце, у контексту процене родитељске компетенције утврђено је да оба родитеља разумеју потребе деце и да су у стању да их на адекватан начин задовоље, али да је евидентан проблем у родитељској комуникацији, утолико што се доживљавају као ривали, те је закључак да би вештачењем требало обезбедити процену најбољих интереса малолетне деце. Према оцени и налазу и мишљењу судског вештака психолога, отац малолетне деце је психички здрава особа, емоционално стабилна и нема елемената душевне болести и поремећености, да је мајка деце такође психички здрава особа и код ње нису нађени елементи психичке поремећености. Оба родитеља су психички способна да се старају о расту и развоју своје малолетне деце уз обострану сарадњу, а у циљу правилног психичког развоја деце, због чега је од стране овог вештака предложено да се не мења старатељство над децом, већ да и даље мајка буде старатељ деце, уз корекцију виђања са оцем, јер би мењање средине становања, школе и окружења био још један стрес за децу, која би имала осећај кривице, јер су оставила мајку. Предложен је нови модел виђања оца са децом тако што би деца била сваког викенда са оцем од петка од подне до недеље поподне, с тим да би четврти викенд у месецу тужилац вратио децу у суботу до 18,00 сати, будући да би мајка требало да сваки викенд проводи са својом децом, а да школски распуст, државни и верски празници остану по старом распореду.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, правилно је примењено материјално право када је одбијен као неоснован захтев тужиоца, којим је тражио да се промени одлука о вршењу родитељског права у односу на малолетну децу и да му се мал.деца предају, као и захтев за измену одлуке о начину одржавања личних односа оца са малолетном децом утврђеног ранијом одлуком, и обавезу тужене да доприноси издржавању малолетне деце.

Чланом 3. став 1. Конвенције о праву детета прописано је да у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја су интереси детета без обзира на то да ли их спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. Ставом 2. истог члана прописано је да се државе чланице обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законитих старатеља или других појединаца који су правно одговорни за дете и предузимају у том циљу све потребне законодавне и административне мере. Ова обавеза преузета је чланом 6. став 1. Породичног закона, којим је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета. Чланом 266. истог закона прописано је да у спору за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета.

Чланом 67. Породичног закона, прописано је да је родитељско право изведено из дужности родитеља и постоји само у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета. Садржина родитељског права, која се састоји од дужности старања о детету, чувања и подизања, васпитања и образовања, заступања и издржавања детета, као и управљања и располагања његовом имовином, регулисана је одредбама члана 68.-74. Породичног закона, а суштина ових дужности права родитеља је добробит и најбољи интерес детета.

Породични закон не искључује могућност промене вршења родитељског права. Одлука о вршењу родитељског права може да се промени уколико су се значајније промениле околности након доношења те одлуке. Суд одлучујући о таквом захтеву је дужан да цени да ли је дошло до нових околности због којих је неопходно променити одлуку о вршењу родитељског права, при томе ценећи најбољи интерес детета. Најбољи интерес детета је правни стандард који се цени према околностима сваког конкретног случаја, а заштита интереса детета је одлучујућа околност која се цени приликом доношења одлуке о вршењу родитељског права, односно промене одлуке о вршењу родитељског права.

Када се пође од утврђеног чињеничног стања, имајући у виду налаз и мишљење судског вештака психолога, да оба родитеља поседују једнаке капацитете за бригу о малолетној деци, уз предлог да се у циљу правилног психичког развоја деце не мења старатељство над њима, већ да мајка, овде тужена буде старатељ мал.деци, имајући у виду узраст и пол деце, њихове жеље и осећања, потребе и способности родитеља, као и процењену родитељску способност оба родитеља, то Врховни касациони суд налази да је правилан закључак нижестепених судова да није дошло до промењених околности, због којих би било потребно да се промени одлука о вршењу родитељског права у односу на ранију одлуку, којом су деца поверена мајци, овде туженој. И по оцени ревизијског суда, у најбољем интересу мал.деце је да наставе да живе у домаћинству са мајком, уз начин одржавања личних односа са оцем на начин ближе одређен у ранијој одлуци.

Супротно ревизијским наводима, приликом доношења одлуке нижестепени судови су поступили у смислу члана 270. Породичног закона, који налаже да пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу, односно лишењу родитељског права, суд је дужан да затражи налаз и стручно мишљење органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима. Наиме, приликом одлучивања о захтеву тужиоца, нижестепеним судовима су дати сви елементи о родитељским капацитетима оба родитеља које су судови испитали, и на основу свестране анализе истих и околности овог случаја, правилно закључили да се нису стекли услови за измену раније одлуке о вршењу родитељског права. Стога, околност да у усаглашеном налазу и мишљењу органа старатељства није дат предлог о вршењу родитељског права, није од утицаја на другачију одлуку у овој правној ствари, с обзиром да суд приликом одлучивања може, али и не мора да прихвати усаглашени налаз и мишљење органа старатељства. Осим тога, у мишљењима органа старатељства и судског вештака нису изнете сумње да тужена врши насиље према малолетној деци странака, на којој чињеници тужилац инсистира током поступка и у ревизији, па су и ревизијски наводи којима се указује на наведено без утицаја на другачију одлуку у овој правној ствари.

Супротно ревизијским наводима, правилно су нижестепени судови, имајући у виду све околности конкретног случаја, и у смислу члана 61. Породичног закона о начину одржавања личних односа мал.деце и тужиоца, одлучили да је у њиховом најбољем интересу начин одржавања личних односа ближе одређен у ранијој одлуци.

Осталим ревизијским наводима се понављају наводи истицани у жалбеном поступку, које је другостепени суд правилно оценио као неосноване и за ту оцену дао јасне и довољне разлоге, које Врховни касациони суд у свему прихвата.

Из напред наведених разлога, применом члана 414. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић